

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права
та інформаційних технологій

Кафедра підприємництва і права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Прецедентна практика Європейського суду з прав людини
(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

Освітньо-професійна програма Право

спеціальність 081 Право

галузь знань 08 Право

освітній ступінь Магістр

Розробник: Стрілець Богдан, доцент кафедри підприємництва і права, кандидат юридичних наук

Гарант: Кальян Олександр, професор кафедри підприємництва і права, кандидат юридичних наук, доцент

Полтава
2022 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Прецедентна практика Європейського суду з прав людини
Назва структурного підрозділу	Кафедра підприємництва і права Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	 <p><i>Викладач: Стрілець Богдан</i>, кандидат юридичних наук <i>Контакти:</i> ауд. 482-а (навчальний корпус №4) <i>e-mail:</i> bohdan.strilets@pdaa.edu.ua</p>
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	081 Право
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна «Правове регулювання міжнародних відносин: публічний та приватний аспекти», яка вивчалася раніше.

Заплановані результати навчання:

Мета навчальної дисципліни «Прецедентна практика ЄСПЛ»: формування у здобувачів вищої освіти системи поглядів та спеціальних знань в сфері прецедентної практики Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), набуття практичних навичок щодо тлумачення та застосування рішень ЄСПЛ у вітчизняній правозастосовній практиці.

Завданнями вивчення дисципліни є набуття студентами таких знань та навичок:

- засвоєння знань щодо структури, складу та організації роботи Європейського суду з прав людини;
- пошуку рішень Європейського суду з прав людини у визначених сферах на офіційному порталі цього судового органу;
- аналізу та тлумачення рішень Європейського суду з прав людини;
- засвоєння знань стосовно порядку та підстави звернення зі скаргами до ЄСПЛ, вимоги до їх оформлення; порядку розгляду скарг, прийняття рішень ЄСПЛ та їх виконання, в тому числі в Україні;

- правильного використання правової термінології, яка є характерною для прецедентної практики ЄСПЛ.

Компетентності:

загальні:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

фахові:

- СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

- СК 3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

- СК 5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

- СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

- СК 7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.

- СК 9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

- СК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

- СК 15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Програмні результати навчання:

- ПРН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

- ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

- ПРН 5. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.

- ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

- ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

- ПРН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

Методи навчання:

- МН 1 словесні методи: лекція, бесіда;
- МН 2 наочні методи: демонстрування, ілюстрування;
- МН 3 практичні методи: практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою: конспектування,
- МНСР 1: методи самостійної роботи вдома: завдання самостійної роботи;
- МНСР 2: робота під керівництвом викладача: виконання практичних завдань;
- МСМ 1: методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу; ситуації новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.
- МНІ 3 : інтерактивні методи: кейс-метод; дискусії, диспути, мозковий штурм, тренінгові заняття, командні конкурси і змагання.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма 081 ПР_мд_2022				заочна форма 081 ПР_мз_2022			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п.	с.р.
Тема 1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини) 1950 р.: загальна характеристика	9	-	2	7	8	-	-	8
Тема 2. Структура, функції та повноваження Європейського суду з прав людини	10	2	2	6	10	2	-	8
Тема 3. Підстави та порядок звернення до Європейського суду з прав людини. Правила заповнення формуляру заяви до Європейського суду з прав людини	9	-	2	7	10	-	2	8
Тема 4. Процедура розгляду справ Європейським судом з прав людини. Рішення Європейського суду з прав людини	10	2	2	6	8	-	-	8
Тема 5. Роль і значення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. та практики Європейського суду з прав людини для правової системи України	11	2	2	7	11	2	-	9
Тема 6. Прецедентна практика Європейського суду з прав людини стосовно права на життя, заборони катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки чи покарання	11	2	2	7	10	-	2	8
Тема 7. Прецедентна практика Європейського суду з прав людини стосовно права на повагу до приватного й сімейного життя, житла та кореспонденції	11	2	2	7	10	-	2	8
Тема 8. Свобода думки, совісті та релігії, свобода вираження поглядів: прецедентна практика Європейського суду з прав людини	11	2	2	7	11	2	-	9
Тема 9. Свобода зібрань та об'єднання: прецедентна практика Європейського суду з прав людини	9	-	2	7	9	-	-	9
Тема 10. Право на власність: прецедентна практика Європейського суду з прав людини	9	-	2	7	11	2	-	9

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма 081 ПР мд 2022				заочна форма 081 ПР мз 2022			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п.	с.р.
Тема 11. Зміст «права на справедливий суд» та на «дієвий (ефективний) засіб юридичного захисту» у практиці Європейського суду з прав людини.	10	2	2	6	12	2	2	8
Тема 12. Заборона дискримінації: прецедентна практика Європейського суду з прав людини.	10	2	2	6	10	-	2	8
у т. ч. індивідуальні завдання								27
Усього годин	120	16	24	80	120	10	10	100

Оцінювання результатів навчання.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми контролю результатів навчання

Денна форма навчання
081 ПР мд 2022

Програмні результати навчання	Форми контролю				
	Ведення конспекту лекцій	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Розв'язання тестів	Разом
ПРН 2.	1,33	8	4	3,33	16,66
ПРН 3.	1,33	8	4	3,33	16,66
ПРН 5.	1,33	8	4	3,33	16,66
ПРН 6.	1,33	8	4	3,33	16,66
ПРН 7.	1,33	8	4	3,33	16,66
ПРН 12.	1,33	8	4	3,33	16,66
Разом	8	48	24	20	100

Заочна форма навчання
081 ПР мз 2022

Програмні	Форми контролю
-----------	----------------

результати навчання					
	Ведення конспекту лекцій	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Написання контрольної роботи	Разом
ПРН 2.	1,66	4,16	4	6,83	16,66
ПРН 3.	1,66	4,16	4	6,83	16,66
ПРН 5.	1,66	4,16	4	6,83	16,66
ПРН 6.	1,66	4,16	4	6,83	16,66
ПРН 7.	1,66	4,16	4	6,83	16,66
ПРН 12.	1,66	4,16	4	6,83	16,66
Разом	10	25	24	41	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма навчання 081ПР мд 2022

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом по темі
	Ведення конспекту лекцій	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Розв'язування тестів	
Тема 1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини) 1950 р.: загальна характеристика	-	4	2		5
Тема 2. Структура, функції та повноваження Європейського суду з прав людини	1	4	2		6
Тема 3. Підстави та порядок звернення до Європейського суду з прав людини. Правила заповнення формуляру заяви до Європейського суду з прав людини	-	4	2		5
Тема 4. Процедура розгляду справ Європейським судом з прав людини. Рішення Європейського суду з прав людини	1	4	2		6
Тема 5. Роль і значення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. та	1	4	2	20	6

практики Європейського суду з прав людини для правової системи України					
Тема 6. Прецедентна практика Європейського суду з прав людини стосовно права на життя, заборони катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження чи покарання	1	4	2		6
Тема 7. Прецедентна практика Європейського суду з прав людини стосовно права на повагу до приватного й сімейного життя, житла та кореспонденції	1	4	2		6
Тема 8. Свобода думки, совісті та релігії, свобода вираження поглядів: прецедентна практика Європейського суду з прав людини	1	4	2		6
Тема 9. Свобода зібрань та об'єднання: прецедентна практика Європейського суду з прав людини	-	4	2		5
Тема 10. Право на власність: прецедентна практика Європейського суду з прав людини	-	4	2		5
Тема 11. Зміст «права на справедливий суд» та на «дієвий (ефективний) засіб юридичного захисту» у практиці Європейського суду з прав людини	1	4	2		6
Тема 12. Заборона дискримінації: прецедентна практика Європейського суду з прав людини	1	4	2		27
Всього	8	48	24	20	100
ЗАЛІК				-	-
Разом					100

Заочна форма навчання 081ПР мз 2022

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом по темі
	Ведення конспекту лекцій	Виконання завдань на	Виконання завдань самостійно	Написання контрольної роботи	

		практичних заняттях	ї роботи		
Тема 1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини) 1950 р.: загальна характеристика	-	-	2	41	2
Тема 2. Структура, функції та повноваження Європейського суду з прав людини	2	-	2		4
Тема 3. Підстави та порядок звернення до Європейського суду з прав людини. Правила заповнення формуляру заяви до Європейського суду з прав людини	-	5	2		7
Тема 4. Процедура розгляду справ Європейським судом з прав людини. Рішення Європейського суду з прав людини	-	-	2		2
Тема 5. Роль і значення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. та практики Європейського суду з прав людини для правової системи України	2	-	2		4
Тема 6. Прецедентна практика Європейського суду з прав людини стосовно права на життя, заборони катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки чи покарання	-	5	2		7
Тема 7. Прецедентна практика Європейського суду з прав людини стосовно права на повагу до приватного й сімейного життя, житла та кореспонденції	-	5	2		7
Тема 8. Свобода думки, совісті та релігії, свобода вираження поглядів: прецедентна практика Європейського суду з прав людини	2	-	2		4
Тема 9. Свобода зібрань та об'єднання: прецедентна практика Європейського суду з прав людини	-	-	2		2
Тема 10. Право на власність: прецедентна практика Європейського суду з прав людини	2	-	2		4
Тема 11. Зміст «права на справедливий суд» та на «дієвий		5			9

(ефективний) засіб юридичного захисту» у практиці Європейського суду з прав людини	2		2		
Тема 12. Заборона дискримінації: прецедентна практика Європейського суду з прав людини	-	5	2		7
Всього	10	25	24	41	100
Контрольна робота	x	x	x	41	x
Залік	x	x	x	x	x
Разом	14	25	24	41	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Денна форма навчання (081 ПР_мд_2022):

1. Ведення конспекту лекцій (0-1 бал).

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 2.	Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського	на високому рівні	0,9-1
ПРН 3.		на середньому рівні	0,74-0,89
ПРН 5.		на достатньому рівні	0,6-0,73
ПРН 6.		на низькому рівні	0-0,59
ПРН 7.			
ПРН 12.			

	Союзу.		
--	--------	--	--

2 Виконання завдань на практичних заняттях (0-4 бали).

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 2.	Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.	на високому рівні	3,6-4
ПРН 3.		на середньому рівні	3,3-3,5
ПРН 5.		на достатньому рівні	2,4 -3,2
ПРН 6.		на низькому рівні	0-2,3
ПРН 7.			
ПРН 12.			

3. Виконання завдань самостійної роботи (0-2 бали).

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 2.	Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність,	на високому рівні	1,8-2
ПРН 3.		на середньому рівні	1,48-1,79
ПРН 5.		на достатньому рівні	1,2-1,46
ПРН 6.		на низькому рівні	0-1,18
ПРН 7.			
ПРН 12.			

	використовуючи сучасні методи дослідження. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.	рівні	
--	---	-------	--

4. Розв'язання тестів (0-20 балів) – денна форма навчання (081 ПР_мд_2022)

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 2.	Співвідносити сучасну систему	на високому рівні	18-20
ПРН 3.	цивілізаційних цінностей з правовими	на середньому	14,8-17,8
ПРН 5.	цінностями, принципами та	рівні	
ПРН 6.	професійними етичними стандартами.	на достатньому	12-14,6
ПРН 7.	Проводити збір, інтегрований аналіз та	рівні	
ПРН 12.	узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.	на низькому рівні	0-11,8

5. Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом залік.

Заочна форма навчання (081 ПР_мз_2022):

1. Ведення конспекту лекцій (0-2 бали).

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 2. ПРН 3. ПРН 5. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 12.	Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.	на високому рівні	1,8-2
		на середньому рівні	1,5-1,7
		на достатньому рівні	1,2 -1,4
		на низькому рівні	0-1,1

2. Виконання завдань на практичних заняттях (0-5 балів).

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 2. ПРН 3.	Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими	на високому рівні	4,5-5

ПРН 5. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 12.	цінностями, принципами та професійними етичними стандартами. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.	на середньому рівні	3,7-4,4
на достатньому рівні		3-3,6	
на низькому рівні		0-2,9	

3. Виконання завдань самостійної роботи (0-2 бали).

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 2. ПРН 3. ПРН 5. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 12.	Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і	на високому рівні	1,8-2
на середньому рівні		1,5-1,7	
на достатньому рівні		1,2 -1,4	
на низькому рівні		0-1,1	

	обґрунтовувати варіанти їх розв'язання. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.		
--	--	--	--

4. Написання контрольної роботи (0-41 бали).

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 2.	Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.	на високому рівні	36,9-41
ПРН 3.		на середньому рівні	30,34-36,49
ПРН 5.		на достатньому рівні	24,6-29,93
ПРН 6. ПРН 7. ПРН 12.		на низькому рівні	0-24,19

5. Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом залік.

Трудовітність:

Загальна кількість годин 120 год. – денна та заочна форми навчання.

Кількість кредитів 4 – денна та заочна форми навчання.
Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Письмові роботи можуть перевірятися на наявність плагіату і допускатися до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці **АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ** ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Додаткові матеріали для вивчення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації:

Нормативні:

1. Конституція України від 28 червня 1996 № 254 к/96–ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст.141.
2. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду від 26 червня 1945 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010

3. Заключний акт НБСЄ, підписаний 1 серпня 1975 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_055
4. Загальна декларація прав людини ООН. Міжнародний документ від 10 грудня 1948 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. зі змінами та доповненнями, внесеними згідно з протоколами № 11 і № 14 до Конвенції Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_004
6. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18 грудня 1979 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207
7. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1988 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021
8. Конвенція про права інвалідів від 13 грудня 2006 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
9. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права ООН. Міжнародний документ від 16 грудня 1966 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043
10. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Міжнародний документ від 04 листопада 1950 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004
11. Перший протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 20 березня 1952 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_535
12. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 року N 3477-IV. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>
13. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15 квітня 2014 року № 1207-VII (в редакції від 4 березня 2015 року). Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1207-vii>
14. Протокол № 11 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 11 листопада 1994 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_536
15. Протокол № 12 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 2000 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_537
16. Протокол № 13 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 3 травня 2002 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_180

17. Протокол № 4 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 16 вересня 1963 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_059

18. Протокол № 6 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 28 квітня 1983 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_802

19. Протокол № 7 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 22 листопада 1984 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_804.

20. Протокол № 14 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 13.05.2004 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_527

21. Рамкова конвенція про захист національних меншин від 1 лютого 1995 р. Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_055

22. Charter of Fundamental Rights of the European Union solemnly proclaimed at the Nice European Council on 7 December 2000. OJ C 326, 26.10.2012, p. 391–407. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:12012P/TXT>

Основні:

23. Гайдулін О. О. Прецедентне право Європейського суду з прав людини щодо захисту прав уразливих верств населення : навч. посіб.: для студентів юрид. вищ. навч. закл. Олександр Олександрович Гайдулін, Вероніка Юріївна Худолей, Ірина Миколаївна Шаркова. Харків : Лисенко І. Б., 2019. –298 с.

24. Дудаш Т. І. Практика Європейського суду з прав людини: навч. посіб. / Т. І. Дудаш. – 3-тє вид., стереотипне. К.: Алерта, 2016. 488 с.

25. Мицик В.В. Права людини у міжнародному праві. Міжнародно-правові механізми захисту. Підручник для ВУЗів. К., 2010. 722 с.

26. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини [Текст] : посібник для підготовки до ЗНО. за заг. ред. Т. Л. Сироїд. Харків : ФОП Бровін О.В., 2018. 292 с.

27. Тищенко І. О. Конспект лекцій з дисципліни «Міжнародний захист прав людини». Дніпро, 2019. 133 с. [Електронний ресурс]. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/2020/kzpd/123.1.pdf>

Допоміжні:

28. Білак М. Подвійні стандарти застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини судами України. *Право України*. 2018. № 2. С. 170–184.

29. Бурденюк С. Гарантії захисту права власності відповідно до ст. 1 Першого Протоколу Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 12. С. 19–23.

30. Буроменський М. Застосування міжнародно-правових норм про права

людини у внутрішньому правопорядку України. *Вісник Академії правових наук України*. 1999. №1. С. 86-94 [Електронний ресурс]. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/4364/1/Вuromenskyi_86.pdf

31. Бущенко А.П. Стаття 5 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод: систематизований дайджест рішень Європейського суду з прав людини. А. П. Бущенко; Харківська правозахисна група; Худож.-оформлювач Б.Є. Захаров. Х. : Фоліо, 2003. 288 с.

32. Вибрані рішення Європейського суду з прав людини щодо України 2010. Частина перша. упоряд. Є. Ю. Захаров; ГО «Харківська правозахисна група». Харків: ТОВ «Видавництво „Права людини“», 2015. 376 с. [Електронний ресурс]. URL: <http://library.khpg.org/files/docs/1476333062.pdf>

33. Вибрані рішення Європейського суду з прав людини щодо України – 2010. Частина друга. упоряд. Є. Ю. Захаров; ГО «Харківська правозахисна група». Харків: ТОВ «Видавництво „Права людини“», 2015. 380 с. [Електронний ресурс]. URL: <http://library.khpg.org/files/docs/1472568096.pdf>

34. Гастано Вінсент А. Де. До питання про свободу совісті і релігії: стаття 9 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. *Право України*. 2015. № 2. С. 81–97.

35. Гуйван П. Право на справедливе судочинство відповідно до конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. *Право України*. 2017. № 11. С. 172–180.

36. Гом'єн Д. Короткий путівник Європейською конвенцією з прав людини. Д. Гом'єн. Вид. 3-тє. К.: Фенікс, 2006. 192 с.

37. Євінгов В.І. Імплементация рішень Європейського суду з прав людини. *Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України*. За ред. д.ю.н., проф. В.Н. Денисова. К., 2006. С. 184-197.

38. Ковальов А. В. Вплив міжнародних конвенцій і практики Європейського суду з прав людини на забезпечення прав і свобод засуджених осіб в Україні та країнах Європейського Союзу. *Альманах міжнародного права*. 2017. Вип. 17. С. 81-89. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/amp_2017_17_11

39. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : збірник законодавчих і нормативних актів. упоряд. Ю. І. Руснак. Київ : Центр учб. л-ри, 2016. 116 с.

40. Котляр О. І. Регулювання права власності за міжнародним правом. *Форум права*. 2012. № 4. С. 515-520. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2012_4_84

41. Кузнецова Н. Нетипові об'єкти права власності в контексті статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. *Право України*. 2016. № 1. С. 34–40.

42. Куйбіда Р., Серєда М. Свобода мирних зібрань у практиці Європейського суду з прав людини (компіляція позицій Суду). Центр політико-правових реформ [Електронний ресурс]. URL: http://pravo.org.ua/files/_murni_zibranya.PDF

43. Лебідь В. І. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : посібник для складання адвокатського іспиту. В. І. Лебідь. Київ : Правова єдність, 2016. 4 с.

44. Львова Є. О. Розвиток правових механізмів забезпечення і захисту прав та свобод людини і громадянина в екстремальних умовах глобалізації. *Вісник*

Центральної виборчої комісії. 2016. № 1. С. 77-82.

45. Макбрайд Дж. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес : Джеремі Макбрайд; пер. Д. Шкрюба; Рада Європи, Ген. директорат з прав людини і прав. питань. К.: К.І.С., 2010. 576 с. [Електронний ресурс]. URL: <http://nsj.gov.ua/files/documents/ECHR%20and%20Criminal%20procedure%20Mc%20Bride%20ukr.pdf>

46. Монаєнко А. Юридична природа спорів із фондом гарантування вкладів фізичних осіб та судовий захист прав акціонерів комерційного банку із врахуванням практики Європейського суду з прав людини. *Право України*. 2017. № 3. С. 149–156.

47. Моткова О. Право на життя у рішеннях Конституційного Суду України та Європейського суду з прав людини. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 1. – С. 49-59.

48. Муравйов В. І., Святун О. В. Організаційно-правовий механізм захисту прав людини в Європейському Союзі. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2013. Вип. 117(1). С. 3-16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2013_117%281%29__3

49. Новіцький В. В. Охорона та захист прав людини в Україні. *Держава і право. Сер. Юридичні науки*. 2016. Вип. 74. С. 39–49.

50. Природні права людини. Право на мирне зібрання як спосіб захисту природних прав. Проблеми правової кваліфікації діянь, вчинених з метою захисту природних прав. упоряд. : ТОВ «КМ Партнери». К. : КМ Партнери, 2014. 152 с.

51. Рабінович П. М., Соловійов О. В. Застосування Європейської конвенції з прав людини та практики Страсбурзького суду в Україні (загальнотеоретичні аспекти). Праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України. К., 2014. 208 с.

52. Репецький В. М. Міжнародне публічне право: підручник. В. М. Репецький, В. М. Лисик, М. М. Микієвич та ін.; за ред. В. М. Репецького. 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2012. 437 с.

53. Стрілець Б. В. Гармонізація законодавства України і ЄС за Угодою про Асоціацію: термінологічні питання. *Традиції та інновації розвитку приватного права в Україні: освітній вимір: матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 02 черв. 2017 р.)*. Полтава: ПУЕТ, 2017. С. 43–46

54. Стрілець Б. В. Положення щодо непрямой експропріації у проекті Всеохоплюючої економічної та торгівельної угоди між Канадою та ЄС. *Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 08 груд. 2016 р.)*. Полтава: ПУЕТ, 2016. Ч 1. С. 213–216.

55. Стрілець Б. В. Свободи внутрішнього ринку Європейського Союзу в контексті військової агресії Російської Федерації проти України. *Scientific principles of knowledge development in the field of modern jurisprudence in the light of military aggression by the RF: Collective monograph*. Institute of professional development. Bratislava, Slovakia, 2022. P. 173-195.

56. Стрілець Б. В. Сили оборони Європейського Союзу: сучасний стан та перспективи утворення єдиної «євроармії». *Відносини між Україною і НАТО на сучасному етапі: досягнення та виклики: зб. наук. праць* (за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 2 червня 2022 р.). К., 2022. С. 216-218.

57. Тлумачення та застосування Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод Європейським судом з прав людини та судами України: Навчальний посібник. Авт. кол.: М.В. Мазур, С.Р. Тагієв, А.С. Беніцький, В.В. Кострицький. ідп. ред. канд. іст. наук, доц. В.М. Карпунов. Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2006. 600 с.

58. Точицький М. Європейський правовий простір: сучасні функціональні та інституціональні проблеми. *Право України*. 2012. № 3-4. С. 293-305.

59. Трагнюк О.Я. Тлумачення міжнародних договорів: теорія і досвід європейських міжнародних судових органів: дис... канд. юрид. наук: 12.00.11. Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Х., 2003. 205 с.

60. Фалалєєва Л. Приєднання Європейського Союзу до Конвенції з прав людини: правова позиція Суду. *Судова апеляція*. 2017. № 3 (48). С. 151-161.

61. Федорова А. Захист соціальних прав у рамках Європейської Конвенції з прав людини. Значення для України. *Право України*. 2012. № 11/12. С. 241-251.

62. Фулей Т.І, Кулів О.М. Збірник витягів з рішень Європейського суду з прав людини, рекомендованих для вивчення при підготовці до письмового анонімного тестування у межах іспиту для кваліфікаційного оцінювання суддів на відповідність займаній посаді. [Електронний ресурс]. URL: <http://surl.li/ckdxb>

63. Як і коли можна звернутися до Європейського суду з прав людини? Авторі-упорядники Р.О. Куйбіда, Т.В. Руда. К., 2011. 56 с. URL: http://www.court.gov.ua/documents/97/7412/Evrop_sud_z_prav_ludyni.pdf.

Інформаційні ресурси:

1. Верховна Рада України: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.rada.gov.ua>

2. Міністерство юстиції України: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.minjust.gov.ua>

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

4. Верховний Суд: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>

5. Державна судова адміністрація: Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>

6. Конституційний Суд України: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ccu.gov.ua/>

7. European Court of Human Rights – ECHR. Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <https://echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>